

REGIONŲ APYGARDOS ADMINISTRACINIS TEISMAS

NUTARTIS

2021 m. spalio 21 d.
Kaunas

Regionų apygardos administracinio teismo teisėjas Ramūnas Šarka, rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo pareiškėjos Kauno miesto savivaldybės administracijos prašymą dėl reikalavimo užtikrinimo priemonių taikymo,

n u s t a t ė :

Regionų apygardos administraciniame teisme 2021-10-12 nutartimi priimtas pareiškėjos Kauno miesto savivaldybės administracijos skundas, kuriuo prašoma panaikinti Kultūros paveldo departamento Kauno teritorinio skyriaus 2021-09-01 reikalavimą dėl Vilniaus gatvės dangos – tašytų akmenų.

Pareiškėja taip pat reiškė prašymą pritaikyti reikalavimo užtikrinimo priemonę – sustabdyti Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Kauno teritorinio skyriaus 2021-09-01 reikalavimą Kauno miesto savivaldybės administracijai dėl Vilniaus gatvės dangos – tašytų akmenų vykdymą iki sprendimo byloje įsiteisėjimo dienos ir leisti Kauno miesto savivaldybės administracijai vykdyti Vilniaus gatvės dangos rekonstravimo darbus pagal Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Kauno skyriaus 2021-04-21 išduotą galiojančią Leidimą Nr. LPK-20 atlikti darbus pagal tvarkybos darbų projektą „Senamiesčio (u.k. KVR 20171) teritorijos dalies – Vilniaus gatvės tvarkybos darbų (remontas, restauravimas) projektas. Laida A“.

Prašyme nurodė, kad Kauno miestas yra paskelbtas 2022 m. Europos kultūros sostine. Sustabdžius Vilniaus gatvės remonto darbus jau šiame grindinio klojimo etape, nusitęs ir visų Techniniame projekte numatytų darbų pabaigimas, sutvarkant ir atveriant Vilniaus gatvę ir Kauno senamiestį pėsčiųjų, dviračių ir automobilių eismui, leidžiant atsidaryti kavinėms ir parduotuvėms. Reikalavimu sustabdžius remonto darbus Vilniaus gatvėje, nepaisant išduoto KPD Leidimo vykdyti darbus, užsitęs dabartinė gatvės būseną, užsitęs šaligatvių sutvarkymo, lietaus nubėgimo latakų įrengimo darbai, Projekte numatytų naujovių gatvėje įrengimas, smulkios architektūros sutvarkymas. Sustabdžius darbus neabejotinai bus padaryta neatitaisoma žala Kauno miestui, jo gyventojams bei svečiams, Vilniaus gatvėje žadėtu laiku negalės atsidaryti ir šioje gatvėje įsikūrę verslai. Netaikius reikalavimo užtikrinimo priemonių pareiškėjai palankaus teismo sprendimo įvykdymas iš esmės prarastų prasmę, kadangi darbai pagal šiuo metu išduotą KPD Leidimą (kuris galiojantis, nepanaikintas, yra teisėtas), nepagrįsto reikalavimo pagrindu būtų sustabdyti. Taigi vėliau teismui patvirtinus, kad reikalavimas yra neteisėtas, tačiau reikalavimo užtikrinimo priemonių nepritaikius, darbai jau būtų buvę sustabdyti ir iš esmės neteisėtas reikalavimas būtų

faktiškai įvykdytas. Tokia situacija pažeistų pareiškėjos teisę į veiksmingą ir efektyvią teisminę gynybą, o teisminis procesas nepritaikius reikalavimo užtikrinimo priemonių prarastų prasmę. Reikalavimo galiojimo sustabdymu pareiškėja siekia konkretaus ir aiškaus tikslo – užkirsti kelią negrįžtamoms neigiamoms pasekmėms, kurios kiltų vykdant reikalavimą iki tol, kol bus priimtas teismo sprendimas dėl šio akto teisėtumo ir vykdyti darbus Vilniaus gatvėje pagal KPD išduotą Leidimą.

Atsakovė, vykdydama teismo įpareigojimą, pateikė teismui nuomonę dėl prašomų reikalavimo užtikrinimo priemonių taikymo – prašė pareiškėjos prašymą atmesti.

Nurodė, kad pati pareiškėja neatsižvelgė į Tvarkybos darbų projekte nurodytą pastabą parengti detalizuotus darbo brėžinius ir derinti juos Departamento Kauno teritoriniame skyriuje papildomai, taip pat į Departamento Kauno teritorinio skyriaus 2021-07-28 rašte Nr. (1.27-K)2K-2446 išdėstytus konkrečius nurodymus, kas turi būti pavaizduota detalizuotuose darbo brėžiniuose ir pradėjo darbus. Departamento Kauno teritorinis skyrius gavęs 2021-08-09 projekto vadovės Vilijos Skėrienės (UAB „Archipro“) prašymą patikrinti rengiamo „Senamiesčio (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 20171) teritorijos dalies – Vilniaus gatvės Tvarkybos darbų (remontas, restauravimas) LAIDOS A. Darbo projekto (TvDP)“ pasiūlymą vertingosios savybės – tašytų akmenų grindinio - remonto detalei, 2021-08-13 raštu Nr. (12.56-K)2K-2608 pateikė motyvuotą išvadą, pažymėdama, kad pareiškėjos siūlymas Vilniaus gatvės saugomą autentiškų, tašytų akmenų grindinį pakeisti „nupjautais ir nudeginto paviršiaus akmenimis“ pažeidžia Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 1 str. 1 d., 16 d.; 14 str. 1 d.; 19 str. 1, 2 d. reikalavimus, todėl jam nepritarta. Pareiškėja pati yra atsakinga už susidariusią situaciją, savo pačios veiksmų pagrindu sukeldama teisminį ginčą. Vykdamas darbus gali būti negrįžtamai sužalota vertingoji savybė – tašytų ir lauko akmenų grindiniai su tašytų akmenų gatvių bortais.

Prašymas netenkintinas.

ABTĮ 70 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad teismas arba teisėjas proceso dalyvių motyvuotu prašymu arba savo iniciatyva gali imtis priemonių reikalavimui užtikrinti. Prašymas dėl reikalavimo užtikrinimo priemonių paduodamas raštu arba teisingumo ministro nustatyta tvarka elektronine forma elektroninių ryšių priemonėmis. Reikalavimas gali būti užtikrinamas bet kurioje proceso stadijoje, jeigu proceso dalyvis tikėtinai pagrindžia reikalavimo pagrįstumą ir nesiėmus užtikrinimo priemonių gali būti padaryta neatitaisoma arba sunkiai atitaisoma didelė žala. Jeigu yra šioje dalyje nurodyti pagrindai, reikalavimo užtikrinimo priemonės gali būti taikomos ir tais atvejais, kai būtina laikinai sureguliuoti padėtį, susijusią su ginčytiniais teisiniais santykiais. Reikalavimo užtikrinimo priemonės gali būti: 1) draudimas atlikti tam tikrus veiksmus; 2) išieškojimo pagal vykdomąjį dokumentą sustabdymas; 3) ginčijamo individualaus teisės akto, taip pat ir suteikiančio kitam asmeniui (ne pareiškėjui) subjektines teises, galiojimo laikinas sustabdymas; 4) kitos teismo ar teisėjo taikomos priemonės (ABTĮ 70 str. 3 d.).

Teismas, sprenddamas dėl ABTĮ 70 straipsnio 3 dalyje nurodytų reikalavimo užtikrinimo priemonių taikymo, turi nustatyti, kad yra reali grėsmė, jog netaikius šių reikalavimo užtikrinimo priemonių, gali būti padaryta neatitaisoma arba sunkiai atitaisoma didelė žala. Reikalavimo užtikrinimo priemonės gali būti taikomos, jei yra *prima facie* (iš pirmo žvilgsnio) argumentų, kad skundžiamo administracinio akto vykdymas sukels didelę žalą, kurios atitaisymas (kompensavimas) būtų sudėtingas (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. spalio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-899-575/2016 ir kt.). Reikalavimo užtikrinimo priemonės yra tas teisinis mechanizmas, remiantis kuriuo, esant įstatyme nustatytoms sąlygoms bei įvertinus visas reikšmingas aplinkybes ir interesus, galėtų būtų užkertamas kelias neatitaisomam asmens teisių ir teisėtų interesų pažeidimui atsirasti. Tačiau reikalavimo užtikrinimo priemonėmis, kaip įstatymu suteikta teise, turi būti naudojamosi protingai ir sąžiningai, negalima ja piktnaudžiauti, naudotis ja ne pagal paskirtį (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. balandžio 18 d.

nutartis administracinėje byloje Nr. AS525-272/2012; 2013 m. sausio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS525-101/2013, 2020 m. rugsėjo 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-651-261/2020).

Atkreiptinas dėmesys, kad reikalavimo užtikrinimo priemonių taikymas pagal nustatytas aplinkybes turi būti adekvatus siekiamam tikslui, nepažeisti proporcingumo ir proceso šalių interesų pusiausvyros principų bei viešojo intereso (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. rugsėjo 20 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS858-602/2010). Asmenys, prašantys taikyti reikalavimo užtikrinimo priemonę, privalo nurodyti aplinkybes, sudarančias reikalavimo užtikrinimo pagrindą, bei pateikti šias aplinkybes patvirtinančius įrodymus (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. spalio 19 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-900-662/2016; 2019 m. rugpjūčio 21 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-564-556/2019).

Taigi, įstatyme įtvirtintos dvi būtinos sąlygos, leidžiančios taikyti reikalavimo užtikrinimo priemones. Pirma, pareiškėjas turi tikėtina pagrįsti savo reikalavimą, t. y. pateikti duomenis, kurie pagrįstų teismo įsitikinimą, kad pareiškėjui palankus teismo sprendimas yra įmanomas. Antra, būtina sąlyga taikyti reikalavimo užtikrinimo priemones – neatitaisomos arba sunkiai atitaisomos didelės žalos padarymo rizika (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. rugsėjo 28 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-830-442/2017).

Įvertinus pareiškėjos nurodytas aplinkybes dėl būtinybės užtikrinti reikalavimą, negalima daryti išvados, kad yra *prima facie* (iš pirmo žvilgsnio) įrodymų ir argumentų, jog nepritaikius pareiškėjų prašomos taikyti reikalavimo užtikrinimo priemonės, gali būti padaryta neatitaisoma arba sunkiai atitaisoma didelė žala ir/ar teismo sprendimas negalės būti įvykdytas.

Pareiškėja savo prašymą taikyti reikalavimo užtikrinimo priemonę grindžia tuo, jog netaikius reikalavimo užtikrinimo priemonių pareiškėjai palankaus teismo sprendimo įvykdymas iš esmės prarastų prasmę, kadangi darbai pagal šiuo metu išduotą galiojantį KPD Leidimą nepagrįsto reikalavimo pagrindu būtų sustabdyti. Vėliau teismui patvirtinus, kad reikalavimas yra neteisėtas, tačiau reikalavimo užtikrinimo priemonių nepritaikius, darbai jau būtų buvę sustabdyti ir iš esmės neteisėtas reikalavimas būtų faktiškai įvykdytas. Iš to pareiškėja kildina galimas neigiamas pasekmes: sustabdžius gatvės remonto darbus - jų atlikti iki Europos kultūros sostinės renginių būtų neįmanoma, Kauno miestas yra paskelbtas 2022 m. Europos kultūros sostine ir suplanuota daugybė renginių. Netaikius reikalavimo užtikrinimo priemonių, negalės atsidaryti verslai, kurie dėl gatvės uždarymo patiria nuostolių. Sustabdžius darbus pagal išduotą leidimą ir nurodant, kad yra būtina rengti vertingosios savybės - tašytų akmenų grindinio detalės tvarkybos sprendinį ir teikti jį KPD derinti, tai gali sudaryti pagrindą priimti papildomus ir visiškai nepagrįstus sprendimus.

Teismo vertinimu, nors pareiškėja prašyme nurodo galimas neigiamas pasekmes, kurios jai galimai kiltų nesustabdžius atsakovės reikalavimo, tačiau ji nenurodė jokių išskirtinių aplinkybių, kurios patvirtintų, jog nepritaikius jos prašomų reikalavimo užtikrinimo priemonių jai ar visuomenės saugomiems interesams gali būti padaryta neatitaisoma arba sunkiai atitaisoma didelė žala, kuri būtų didesnė už tą, kurią gali padaryti pareiškėjos siekis tęsti darbus kol neišspręstas tarp šalių kilęs ginčas dėl saugotinos vertingosios savybės išsaugojimo.

Atsakovė, teikdama nuomonę dėl reikalavimo užtikrinimo priemonių taikymo, kvestionuoja pareiškėjos skundo reikalavimą ir jame nurodytas aplinkybes, pažymėdama, kad pati pareiškėja netinkamai vykdo sprendiniuose nurodytas pastabas ir greitesnis grindinio klojimo darbų atnaujinimas priklauso išimtinai nuo pareiškėjos, t. y. kaip sparčiai ji parengs detalizuotus darbo brėžinius ir pateiks juos derinti. Pažymėjo, kad toliau vykdant darbus gali būti negrįžtamai sužalota tašytų ir lauko akmenų grindiniai ir tašytų akmenų gatvių bortai, kurie yra saugotina vertingoji savybė.

Byloje susidarė situacija kai atsakovė ginčijamu sprendimu iš esmės siekia užkirsti kelią galimai žalai atsirasti, o pareiškėja, prašydama taikyti reikalavimo užtikrinimo priemonę, siekia tęsti darbus, kurie tokią žalą galėtų padaryti, dar neišspręsdus ginčo.

Teismas, įvertinęs proceso dalyvių pozicijas dėl reikalavimo užtikrinimo priemonių taikymo būtinumo, keliamo ginčo pobūdį bei mastą, pareiškėjos ir atsakovo nurodomų vertybių kolizinį aspektą, daro išvadą, kad nėra pagrindo pareiškėjos prašomų reikalavimo užtikrinimo priemonių taikymui, nenustačius ABTĮ 70 straipsnio 1 dalyje reglamentuotų reikalavimo užtikrinimo priemonių sąlygų viseto.

Teismo vertinimu, šiuo atveju ginčo objektas iš esmės pats savaime turi išskirtinę istorinę paveldosauginę vertę Kauno miestui, todėl tenkinus pareiškėjos prašymą dėl reikalavimo užtikrinimo priemonių taikymo, atsakovės reikalavimo sustabdymas, leidžiant autentiškų akmenų apdorojimą vykdyti pagal tokius pareiškėjos sprendinius, kuriems atsakovė nepritaria, gali padaryti iš esmės neatitaisomą žalą kultūros vertybėms ir negrįžtamai sunaikinti istorinių objektų vertingąsias savybes. Šios kultūrinės vertybės apdorojimas, sunaikinant jos autentiškumą, sudarys tokius nuostolius miesto paveldui, kurie istorinių vertybių išsaugojimo prasme iš esmės taps neatitaisomi ir daug didesni nei pareiškėjos nurodomi laikini nepatogumai miestui ir verslui.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas laikosi pozicijos, kad pagrindas taikyti reikalavimo užtikrinimo priemones turi būti realus, o ne pagrįstas prielaidomis apie galimas kilti neigiamas pasekmes ateityje. Be to, prielaida, jog pareiškėjas gali patirti tam tikrų neigiamų pasekmių, savaime nėra pagrindas taikyti reikalavimo užtikrinimo priemones, tuo labiau jeigu pareiškėjas neįrodo, kad tokių neigiamų pasekmių pašalinimas būtų neįmanomas ar sudėtingas (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. balandžio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS146-149/2012; 2017 m. liepos 26 d. nutartis administracinėje byla Nr. AS-662-756/2017).

Teismo vertinimu, šioje byloje pareiškėjai įrodžius atsakovo veiksmų neteisėtumą, pareiškėja turėtų galimybę išsireikalauti galimus materialius nuostolius jos patirtai žalai atlyginti įstatymų nustatyta tvarka, t. y. galimai pažeistas teises ginti civilinio proceso tvarka, pasinaudodama žalos institutą reglamentuojančiomis teisės normomis. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje yra išaiškinta, jog asmens siekis ateityje išvengti galimų teisiųjų ginčų lemiamos reikšmės, taikant reikalavimo užtikrinimo priemones, paprastai neturi (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. birželio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-449-442/2018).

Įvertinęs nurodytas aplinkybes, teismas daro išvadą, kad pareiškėja iš esmės neįrodė (byloje nėra jokių tai patvirtinančių pagrįstų argumentų bei duomenų), jog, nepritaikius jos prašomos reikalavimo užtikrinimo priemonės, bus patirta neatitaisoma ir sunkiai atitaisoma žala, kurios būtina išvengti, o jos nurodyti galimi nuostoliai neturi prioritetingos svarbos prieš galimą neatitaisomą žalą paveldosaugos saugomai kultūros vertybei, kurią siekia apsaugoti atsakovės ginčijamas sprendimas.

Atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes reikalavimo užtikrinimo priemonės šioje byloje netaikytinos.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 70 straipsniu teismas,

n u t a r i a :

Pareiškėjos Kauno miesto savivaldybės administracijos prašymą dėl reikalavimo užtikrinimo priemonių taikymo atmesti.

Nutartis per septynias dienas nuo jos kopijos (nuorašo) įteikimo dienos atskiruoju skundu

gali būti skundžiama Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui per Regionų apygardos administracinio teismo Kauno rūmus.

Teisėjas

Ramūnas Šarka